

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
Історико-філософський факультет**

ГУМАНІТАРНИЙ КОРПУС

Випуск 42

**Збірник наукових статей з актуальних проблем
філософії, культурології, історії, психології та педагогіки**

2021

Редакційна колегія:

Герчанівська П.Е. – доктор культурології, професор, професор кафедри культурології та міжкультурних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Глушко Т.П. – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Дичковський С.І. – доктор культурології, доцент, директор Інституту практичної культурології та арт-менеджменту Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Долінська Л.В. – кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Педагогічного факультету Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, заслужений працівник освіти України

Дробот І.І. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії та філософії історії Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Кабардін А.В. – в.о. голови Наукового товариства студентів та аспірантів Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, студент

Мелешенко Т.В. – кандидат історичних наук, професор, заступник декана з наукової роботи Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Міснікова Г.С. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри богослов'я та релігієзнавства Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Можейко М.О. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та методології гуманітарних наук Білоруського державного університету культури і мистецтв

Політевич О.Е. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційних ресурсів і комунікацій Білоруського державного університету культури і мистецтв

Савельєв В.Л. – доктор історичних наук, професор, декан Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Синьов В.М. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, почесний декан факультету спеціальної та інклюзивної освіти Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, президент Асоціації корекційних педагогів України

Stepaniuk Joanna – Doktor nauk społecznych, Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego w Skierniewicach, Uniwersytet Warszawski

Яценко О.Д. – кандидат філософських наук, доцент, заступник декана з навчально-методичної роботи Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

У збірнику подано наукові статті за матеріалами XI Міжнародної науково-практичної конференції «Наукові пошуки: актуальні дослідження, теорія та практика» (3 грудня 2021 р.), яка відбулась з використанням сервіса відеоконференції ZOOM.

У працях аспірантів, студентів та молодих вчених з України та Польщі висвітлено актуальні теоретичні та прикладні проблеми психології, філософії, культурології, історії, педагогіки, а також представлено міждисциплінарні пошуки та здобутки.

Рецензенти:

Виткалов С.В. – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-індустрії, культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету

Розова Т.В. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри культурології, мистецтвознавства та філософії культури Одеського національного політехнічного університету

Упорядники:

Русаков С.С. – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри богослов'я та релігієзнавства Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Можгін Віктор – міжфакультетські кандидатські культурологічні студії, Факультет міжнародних і політичних досліджень, Ягеллонський університет в Кракові

За точність викладених фактів та коректність цитування відповідальність несе автор

Гуманітарний корпус: [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії] – Випуск 42. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2021. – 148 с.

СВОБОДА ЯК МЕТАФІЗИЧНИЙ ІДЕАЛ НАЦІЇ

Нос Наталя Миколаївна

*викладач Фахового коледжу «Універсум»
Київського університету імені Бориса Грінченка*

Територіально Україна виглядає претензійною державою, за спиною якої стоїть багатоміліардна історія та значний економічний і соціокультурний потенціал. На перший неупереджений погляд – доволі непогані стартові показники. Разом із тим, за попередні тридцять років незалежного існування країна досі не означила пріоритетний вектор свого розвитку.

Становлення та розвиток держави залежить не тільки від синхронності та взаємодії між усіма її складовими, але й від соціально-психологічного здоров'я її громадян, які є елементами, рушійною та життєвою силою складних механізмів, що потрібні для існування держави.

Людський індивід формується завдяки свободі волі й уже через набутий досвід створює своєрідну наративну цілісність свідомості. Але людина, крім феноменального світу, належить ще й до світу ноуменального та будучи «річчю-в-собі» має все для власного повноцінного існування, тому важливими для її особистісного становлення є також її трансцендентні пласти психіки, які так само впливають на становлення людського «Я», те несвідоме, яке «містить всі аспекти людської природи — світло й темряву, красу й неподобство, добро і зло, мудрість і дурість».[8]

У сучасному світі, який перебуває на межі буття та небуття, реальності та ілюзії, завдяки засиллю в ньому симулякрів як єдиної правильної реальності, дуже важливим завданням для людини-громадянина є не втратити себе, не втратити свою справжню сутність, свою ідентичність.

Кожному народу, як і окремому людському індивіду, властива унікальна психіка, свідомість та ментальність. Розвиток кожного народу є подібним до розвитку людини, з відповідними періодами та стадіями, і власне типи ідентичності показують те, наскільки успішним є розвиток того чи іншого індивіду. Так само і розвиток держави залежить від ступеня усвідомлення народом своєї ідентичності: «люди повинні ідентифікувати себе з нацією, якщо прагнуть свободи та самореалізації».[6]

Результати соціологічних досліджень стану українського суспільства 2020–2021 років демонструють високий рівень тривожності серед усіх вікових груп [4]. Переважно кожному пересічному українцю притаманне перебування у стані нейротизму, що супроводжується відчуттям самотності, страху та депресивних станів. Особистісне зцілення та вихід із цього хворобливого стану можливі завдяки викориненню ворожих підсвідомих елементів зі своєї психіки, руйнуванню стереотипів та розкриттю глибинних прошарків народної психіки, архетипічного коріння. Завдяки відкриттю в собі особистісного, індивідуального, через Самість — ту «суму свідомого і несвідомого», яка є «втіленням ідеалу людської цілісності» повинна відбутись регенерація поколінь [8]. Можливо, віднайшовши Самість, український народ нарешті отримає метафізичне джерело свого національного становлення, той «генетичний досвід, що передається від покоління до покоління незалежно від бажання людей у певній «родовій пам'яті», традиціях тощо і свідомо і підсвідомо». [1]

Онтологічною основою Самості є архетип Свободи, «яка не лише підживлює фантазії, але й виступає принципово важливим джерелом, спонуканням до дії в кожній сфері суспільного буття» [2]. Свобода є апріорним прошарком суспільної психіки та ментальності, яку слід нарешті виштовхнути з пласту несвідомого у свідомий шар національного світосприйняття — слід помірковано й мудро осягнути

свою Свободу. Зрозуміти джерела цього архетипу можна тільки через оцінку та осмислення історії.

Питання сенсу історії хвилювало багатьох мислителів від Античності до сьогодення. На перший погляд, історія будь-якого народу немає сенсу, тому що «в історії немає нічого, крім самої історії» [5]. Здається, що весь історичний процес — це «американська гірка», яка спроектована так, щоб вагонетка то з'являлася, то зникала з поля зору спостерігача. «Вагонетка» — це етноси, держави, імперії, які постають і зникають поміж величної конструкції, яку ми називаємо історією. Але навіть у «американських гірок» є сенс.

Аналізуючи історичний процес, можна прийти до висновку, що існує певний механізм, утворений із закономірностей і умов, які формують історичну реальність. Цей механізм є не що інше, як Свобода, яка проявляє себе як виразний космічний імператив, тому «історія людства — це історія свободи, яка росте» [7]. Сенс історії полягає у вічному зверненні до Свободи, яка є основою зародження та розвитку громадянської свідомості.

Щоб розкрити в собі архетип Свободи слід не тільки зрозуміти сенс своєї історії, а й віднайти свою ідентичність, тому що «реалізувати свою ідентичність може лише особистість вільна, яка може вийти за рамки необхідності, подолати природний детермінізм і здійснити трансцендування, котра володіє свідомістю, волею і свободою вибору, має власні цілі й цінності» [3]. Свобода та ідентичність виступають поняттями, які взаємодоповнюють один одного: без Свободи неможливо реалізувати ідентичність, а без ідентичності не можлива Свобода в усіх її потенційних проявах. Мабуть, тому коли на обрії історії з'являлася Свобода, наприклад, у часи Хмельниччини, або Революцій у ХХ сторіччі, українці нарешті відчували себе повноцінною нацією. Отже, Свобода є своєрідною ідеєю, ідеалом, метафізичною основою ідеології, яка є необхідною підставою для існування будь-якої держави чи нації.

Багатовікова історія України пронизана пошуками своєї сутності та ідентичності. Дуже часто у «переломні моменти» український етнос переживав кризу ідентичності та втрачав сенс свого існування. Проте, звичайно, були періоди, коли український народ чітко усвідомлював свою ідентичність та розумів свій напрям розвитку: ці етапи були закономірним результатом розвитку українського народу та української держави, починаючи від часів Київської Русі та не закінчилися досі.

1. Гордійчук О. Архетипи української ментальності: соціально-філософський аналіз. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки, 2015–2019. Вип. (1 (84)). URL: <http://eprints.zu.edu.ua/27850/>

2. Дорошенко С. Архетип свобода у контексті французької політичної теорії та історії/ *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку* : [збірник наукових праць]. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2010. Випуск 22. С. 15–21. URL: <https://tinyurl.com/2t6ade75>

3. Єгупов М.В. Ідентичність як атрибут людини і суспільства : дис. канд. філос. наук: 09.00.03. Нац. акад. пед. наук України Ін-т вищ. освіти. К. 2015. URL: <https://tinyurl.com/mpuy7v9p>

4. Психоемоційний стан українців на карантині: січень 2021. Соціологічна група «Рейтинг»: веб-сайт. URL: <https://tinyurl.com/4ncsxzd7>

5. Савельєва М.Ю. После Канта. К. Парапан. 2006. С. 43.

6. Сміт Е. Д. Національна ідентичність. К.: Основи, 1994. 224 с. URL: <http://litopys.org.ua/smith/smi.htm>

7. Фромм Э. Бегство от свободы. Перевод с английского Г. Ф. Швейника Erich Fromm. *EscapeFromFreedom*. Електронний ресурс. URL: <https://tinyurl.com/2bd9r3a2>

8. Юнг К.Г. Архетип и символ. Електронне джерело. URL: <https://tinyurl.com/2p9e8p9r>

ЗМІСТ

ДО ПРОБЛЕМИ ПОДОЛАННЯ ТАБУ НА ЖІНОЧЕ В ПОСТМОДЕРНІСТЬКОМУ ФЕМІНІСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ НА МАТЕРІАЛІ ПОЕЗІЇ ВАЛЬЖИНИ МОРТ Андрієнко Валерія Олександрівна	5
INNOVATIONS IN MEDICAL CARE ON THE EXAMPLE OF TELEMEDICINE STARTUPS Zuzanna Armata	7
LITERACKA TWÓRCZOŚĆ PIEŁĘGNIARSKA. PRZYKŁADY WIERSZY, OPOWIADAŃ I WAJEK PIEŁĘGNIAREK POLSKICH Bartusek Mariola.....	12
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ Бедь Віктор Васильович, Вчорашня Антоніна Іванівна, Дуб Марина Іванівна.....	17
ВІРТУАЛЬНА КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ: КУЛЬТУРНО-ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ Боришполь Ганна Іванівна	19
ФЕНОМЕН «ВІРТУАЛЬНОЇ ОСОБИСТОСТІ» В ПРОСТОРИ МАС-МЕДІА Бунєєва Крістіна Тарасівна	22
GALICJA WSCHODNIA 1918-1945, POMIĘDZY POLSKĄ, UKRAINĄ A ROSJĄ dr Marcin Wasilewski	25
DETERMINANTS OF BEHAVIOR ELDERLY CONSUMERS Wrukowska Daria	32
Z WIELKĄ MIŁOŚCIĄ WIĄŻE SIĘ WIELKA ODPOWIEDZIALNOŚĆ Hołowiecka Alicja.....	36
ДРАМАТУРГІЯ ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА ЯК ЛІТЕРАТУРНИЙ ФАКТ РАДЯНСЬКОЇ ДОБИ Григоренко Ірина Василівна	41
COLIN RENFREW I JEGO KONCEPCJE, CZYLI SŁÓW KILKA O ARCHEOLOGII PROCESUALNEJ Zgurecki Wojciech	43
BEHAVIOURAL THEORY OF CONSUMER CHOICE Kostrzewska Martyna	49
ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В АВСТРО- УГОРСЬКІЙ МОНАРХІЇ: НА ПРИКЛАДІ АКАДЕМІЧНОЇ ГІМНАЗІЇ У ЛЬВОВІ Коцюмбас Ореста Романівна	55
СТВОРЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ІМІДЖУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ Кузьмич Катерина Віталіївна.....	58

КОНЦЕПТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРОСТОРУ Курбанова Пелагія Антонівна.....	60
ПОНЯТТЯ «САМОРЕАЛІЗАЦІЯ» В КУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ Ліфінцева Олена Вікторівна.....	62
AROUND THE POLISH “MARCH CONSTITUTION” FROM 1921 DESCRIPTIVE-COMPATIBLE ASPECTS Mgr Mazur Grzegorz.....	64
ZMIANY W EDUKACJI W ZWIĄZANE Z PANDEMIĄ COVID-19 Malak Marcin.....	69
СЕЛФІ ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ Малигін Олександр Павлович.....	74
ВИЗУАЛЬНА АГІТАЦІЯ ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ Михайлова Аліса Олександрівна.....	75
TECHNOLOGIES AND METHODS OF USER TRACKING ON THE INTERNET Mickiewicz Artur.....	77
КВІР У СЕМІОТИЧНОМУ ПРОСТОРІ МОДИ Молодіна Альона Олексіївна.....	82
ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ НАЯВНОСТІ АКМЕОЛОГІЧНИХ КОМПОНЕНТІВ В СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗВО Нестеренко Людмила Олексіївна.....	84
СВОБОДА ЯК МЕТАФІЗИЧНИЙ ІДЕАЛ НАЦІЇ Нос Наталя Миколаївна.....	87
ПОМІСНИЙ СОБОР РПЦ 1945 Р. Оліцький В'ячеслав Олександрович.....	89
WPLYW TEMPERAMENTU NA ZDROWIE FIZYCZNE I PSYCHICZNE Ornatowska Maria Adela.....	90
ДО ПИТАННЯ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В СФЕРІ КУЛЬТУРИ І КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ Пархоменко Ірина Ігорівна.....	93
ЕСТЕТИЧНИЙ ВПЛИВ КОНТРКУЛЬТУРИ БІТНИЦТВА НА ЛІТЕРАТУРУ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ Пастушенко Яна Василівна.....	95
КОЛАБОРАЦІЯ DIDGITAL-ТЕХНОЛОГІЙ ТА КУЛЬТУРНОГО ПРОДУКТУ В СЕРЕДОВИЩІ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ Плепан Христина Василівна.....	97
DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA RZECZ DZIECI W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH mgr Rutkowski Jarosław.....	101

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД» Слуцький Ярослав Сергійович	111
RELACJE RÓWIEŚNICZE DZIECI PEŁNOSPRAWNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W KLASIE INTEGRACYJNEJ Dominik Strzelecki	113
МОДЕЛЬ ДИПЛОМАТІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ЄС (1961-2022 рр.): ЕКОНОМІЧНИЙ І СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ДИСКУРСИ Циватий Вячеслав Григорович	119
ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ «МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ» Цуруль Ольга Анатоліївна.....	122
ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРОСТОРУ В СОЦІАЛЬНО- ФІЛОСОФСЬКОМУ ДИСКУРСІ Шумак Зоя Анатоліївна	125
DEBATA WYBRANYCH POLSKICH PEDAGOGÓW I KATECHETYKÓW OKRESU MIĘDZYWOJENNEGO NAD ZNACZENIEM WYCHOWANIA RELIGIJNEGO W PROCESIE KSZTAŁTOWANIA CZŁOWIEKA Ks. dr Piotr Jaworski.....	127
WPLYW NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI INTELEKTUALNEJ DZIECKA NA FUNKCJONOWANIE RODZINY Jaskólska Dominika	135